

ЗАКОН О СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

("Службени гласник Републике Србије" бр. 50/92, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др.закон, 24/96, 23/02, 25/03-исправка, 62/03-др. закон, 64/03-др. закон исправка, 101/05-др. закон и 72/09-др.закон)

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Средња школа је установа за обављање делатности у области средњег образовања (у даљем тексту: школа).

Школа обавља образовно-васпитну делатност остваривањем наставног плана и програма.

Члан 2.**

У школи се стичу општа и стручна знања и способности за даље школовање, односно за рад, заснована на достигнућима науке, технологије, културе и уметности; стиче васпитање; негују моралне и естетске вредности; развијају физичке и духовне способности личности; свест о хуманистичким вредностима, личној и друштвеној одговорности и негује заштита здравља.

Члан 3.*

Школа може бити основана као гимназија, уметничка и стручна школа.

У гимназији се стиче опште образовање за даље школовање у трајању од четири године.

У уметничкој школи стиче се средње образовање за рад и за даље школовање у трајању од четири године.

У стручној школи се стиче средње образовање за рад и за даље школовање у трајању од три, односно четири године.

У стручној школи може да се стиче стручно оспособљавање за рад у трајању до годину дана, образовање за рад у трајању од две године и специјалистичко образовање након средњег образовања, у трајању од годину дана.

Члан 4.*

Школа остварује наставни план и програм на српском језику.

Део наставног плана и програма или наставни план и програм у целини, може да се остварује на страном језику уз сагласност министра просвете.

* Одредбе брисане чланом 174. алинеја 2. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 62/2003 и 64/2003).

** одредбе брисане чланом 184. став 1. тачка 2) Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", број 72/09).

Члан 5.

Школа остварује наставни план и програм и на језику народности, односно двојезично, у складу са овим законом.

Школа остварује наставни план и програм на језику народности, односно двојезично, ако се за то изјасни најмање 15 ученика у одељењу првог разреда.

Школа остварује наставни план и програм на језику народности, односно двојезично и за мање ученика у односу на број утврђен ставом 2. овог члана, уз сагласност Министарства просвете.

Ученици из ст. 2. и 3. овог члана савлађују наставни план и програм српског језика.

Када се ученик припадник народности школује на српском језику има право да учи матерњи језик са елементима националне културе.

Члан 6.*

Наставни план и програм у школи остварују наставници, стручни сарадници и сарадници у настави.

Члан 7.

Својство редовног, односно ванредног ученика стиче се уписом у школу сваке школске године, под условима утврђеним овим законом.

Члан 8.*

У школи су забрањене активности којима се угрожавају или омаловажавају групе и појединци по основу расне, националне, језичке, верске или полне припадности, односно политичког опредељења, као и подстицање таквих активности.

У школи је забрањено физичко кажњавање и вређање личности ученика.

Члан 9.

Земљиште, зграде и друга средства школе коју оснива Република у државној су својини.

Члан 10.*

Управни надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега врши Министарство просвете и спорта (у даљем тексту: Министарство просвете), у складу са законом.

Министарство просвете врши управни надзор:

1) надзором над законитошћу рада школе;

2) надзором над законитошћу аката школе, кад она на основу закона решава о правима, обавезама и правним интересима грађана.

Инспекцијски надзор, као поверени посао, обавља општинска, односно градска управа.

Стручно-педагошки надзор над радом школе и дома ученика врши Министарство просвете.

Министарство просвете врши стручно-педагошки надзор:

- 1) праћењем и контролом обављања образовно-васпитног, стручног и васпитног рада школе, односно дома ученика;
- 2) инструктивним и саветодавним радом са наставницима, стручним сарадницима, васпитачима и сарадницима у настави;
- 3) вредновањем квалитета рада школе, односно дома ученика и вредновањем квалитета рада наставника и сарадника.

II. ШКОЛА

Члан 11.*

Права грађана од општег интереса у средњем образовању и васпитању су:

- 1) средње образовање редовних ученика у трогодишњем и четворогодишњем трајању;
- 2) средње образовање редовних ученика са посебним способностима, обдарених и талентованих ученика;
- 3) средње образовање, образовање и оспособљавање за рад редовних ученика ометених у развоју;
- 4) средње образовање редовних ученика на језику народности, односно двојезично;
- 5) образовање редовних ученика за рад у трајању од две године;
- 6) упоредно средње образовање ученика који постижу изванредне резултате у учењу;
- 7) васпитни рад у дому ученика.

За остваривање права грађана из става 1. овог члана Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) оснива школу.

Влада утврђује број, структуру и просторни распоред школа (у даљем тексту: мрежа школа).

Члан 12.*

Услови за оснивање школе су:

- 1) да постоје потребе за школовање одређених кадрова;
- 2) да те потребе не могу да се задовољавају у постојећим школама;
- 3) да су обезбеђена средства за оснивање и рад школе и да школа може да располаже тим средствима.

Актом о оснивању школе утврђује се језик на коме ће се остваривати наставни план и програм.

Члан 13.*

Друго правно или физичко лице оснива школу актом о оснивању у складу са законом.

Члан 14.*

Школа може да се оснује и за образовање ученика са посебним способностима, односно талентованих ученика.

Члан 15.*

Уметничка школа може да обавља и делатност основног музичког, односно балетског образовања.

Школа за ученике ометене у развоју може да обавља и делатност основног образовања и васпитања.

Школа може да обезбеђује смештај и исхрану ученика (у даљем тексту: школа са домом).

Школа може да обавља и другу делатност којом се доприноси унапређивању и квалитетнијем обављању образовно-васпитне делатности.

Сагласност на проширење делатности даје Министарство просвете.

Члан 16.*

На васпитни рад у дому ученика сходно се примењују одредбе овог закона.

Члан 17.*

Школа може да почне са радом и да обавља делатност ако има: прописан школски простор, опрему, наставна средства и потребан број наставника и стручних сарадника у радном односу на неодређено време и довољан број ученика.

Министар просвете прописује ближе услове из става 1. овог члана и утврђује испуњеност услова за почетак рада и обављање делатности школе.

Члан 18.*

Школа обавља делатност у свом седишту.

Школа може да обавља делатност ван седишта када Министарство просвете за то да сагласност.

Члан 19.*

Школа може да обавља делатност ван територије Републике када Министарство просвете за то да сагласност.

Школа са седиштем ван територије Републике може да обавља делатност на територији Републике на основу одобрења Министарства просвете.

Члан 20.*

Ако школа не обавља делатност на прописан начин Министарство просвете одређује рок за отклањање неправилности и недостатака, који не може да буде дужи од једне године.

Школи која не испуни прописане услове у року из става 1. овог члана, Министарство просвете забрањује рад о чему обавештава оснивача.

Члан 21.*

Школа се укида под условима и по поступку утврђеним законом.
Ученицима школе која се укида, обезбеђује се настављање образовања у другој одговарајућој школи.

Члан 22.*

У случају непосредне ратне опасности, ратног стања или других ванредних околности, министар просвете доноси посебан наставни план и програм, упутство о организацији и раду школе и одређује школе које настављају са радом.

III. ШКОЛОВАЊЕ

1. Наставни план и програм

Члан 23.

Основа за доношење наставног плана и програма стручне и уметничке школе је образовни профил.

Образовни профил, у смислу овог закона, обухвата опште и стручне садржаје засноване на достигнућима науке, технологије, културе и уметности неопходне за обављање послова одређеног степена сложености у оквиру подручја рада, односно за даље школовање.

Члан 24.

Наставни план и програм доноси министар просвете.

Наставни план и програм верске наставе споразумно доносе министар просвете и спорта (у даљем тексту: министар просвете) и министар вера, на усаглашени предлог традиционалних цркава и верских заједница (Српска православна црква, Исламска заједница, Католичка црква, Словачка евангеличка црква а.в, Јеврејска заједница, Реформатска хришћанска црква и Евангеличка хришћанска црква а.в.), у складу са законом.

Влада Републике Србије образује комисију за усаглашавање предлога програма верске наставе традиционалних цркава и верских заједница, предлога уџбеника и других наставних средстава, за давање мишљења министру просвете у поступку избора просветних саветника за верску наставу и за праћење организовања и остваривања програма верске наставе.

Наставни план и програм за талентоване ученике министар просвете може да донесе као јединствен за основну и средњу школу.

Наставни план и програм за ученике ометене у развоју доноси се за сваку врсту и степен ометености у развоју.

Основе програма васпитног рада у школи са домом и начин његовог остваривања утврђује министар просвете.

Члан 25.*

Школа користи уџбенике и наставна средства које одобри министар просвете.

Уџбенике и друга наставна средства за верску наставу одобрава министар просвете на усаглашени предлог традиционалних цркава и верских заједница, у складу са законом.

Члан 26.

Наставни план и програм садржи обавезне, изборне и факултативне облике образовно-васпитног рада.

Наставним планом утврђују се наставни предмети, седмични и годишњи број часова за сваки предмет и њихов распоред по разредима.

Наставним програмом одређују се циљ, задаци и садржаји сваког предмета, начин извршавања програма и садржај и начин полагања испита.**

2. Образовно-васпитни рад

Члан 27.

Обавезни облици образовно-васпитног рада су настава - теоријска, практична и вежбе, додатни рад, допунски рад, пракса и практични рад када су одређени наставним планом и програмом; припремни и друштвено-корисни рад ако се у току школске године укаже потреба за њим.

Обавезни облици образовно-васпитног рада за ванредног ученика могу бити: настава, припремни, практични и консултативно-инструктивни рад.

Изборни предмети су верска настава и други предмет етичко-хуманистичког садржаја који утврди министар просвете и остварују се у складу са наставним планом и програмом за одговарајућу школу, без обзира на број ученика.

Ученик је обавезан да приликом уписа у први и сваки наредни разред школе изабере један од предмета из става 3. овог члана.

Предмет који је ученик изабрао обавезан је за ученика у тој школској години.

Факултативни облици образовно-васпитног рада су: настава језика народности са елементима националне културе, другог страног језика и предмета потребних за даље школовање, стручно оспособљавање или развој ученика и ваннаставни облици - хор, екскурзија, културно-уметничке, техничке, проналазачке, хуманитарне, спортско-рекреативне и друге активности.

Факултативни облици образовно-васпитног рада обавезни су за ученике који се за њих определе.

Члан 28.*

Школа до 15. септембра доноси годишњи програм рада којим се утврђује време, место, начин и носиоци остваривања наставног плана и програма.

Члан 29.*

Наставни план и програм остварује се у школи у току школске године која почиње 1. септембра, а завршава се 31. августа наредне године.

Образовно-васпитни рад организује се у два полугодишта. Ученици имају зимски, пролећни и летњи распуст. Зимски распуст траје три, а пролећни једну седмицу.

Календар образовно-васпитног рада у току школске године утврђује Министарство просвете и објављује га пре почетка школске године. Одступање од школског календара појединачно одобрава Министарство просвете.

Ако школа у току школске године одступи од календара из става 3. овог члана, наставља са радом све док не оствари наставним планом и програмом утврђен број часова наставе.

Члан 30.

У гимназији ученик може да има до 31 час наставе седмично, у стручној и уметничкој школи до 33, а у балетској школи до 41 час.

Када ученик школе из става 1. овог члана стиче образовање на језику народности, односно двојезично, има два часа наставе седмично више.

Ученик може да има до четири часа факултативне наставе седмично.

Час теоријске наставе и вежби траје 45 минута, а практичне наставе 60 минута. За ученике ометене у развоју може се прописати наставним планом и програмом краће трајање часа.

Члан 31.

Настава се изводи у одељењу до 30 ученика, групи, односно појединачно, у складу са наставним планом и програмом.

Одељење, односно васпитна група ученика ометених у развоју може бити до 10, а са вишеструком ометеношћу и за практичну наставу до шест ученика.

Члан 32.

Практичну наставу и праксу школа може да остварује у сарадњи са предузећем, установом или другом организацијом.

Време, начин и услови за остваривање практичне наставе и праксе утврђују се уговором.

Члан 33.

Додатни рад остварује се за ученика који постиже изузетне резултате и показује интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета.

Допунски рад школа остварује са ученицима који заостају у савлађивању програма из појединих наставних области.

Припремни рад школа остварује за редовног ученика који се због болести упућује на полагање разредног испита и за ванредног ученика.

Члан 34.

Школа може да оснује ученичку задругу у циљу развијања ваннаставних активности.

Средства стечена продајом производа, односно услуга задруге, праксом и практичним радом ученика користе ученици школе.

Правила рада задруге утврђују се статутом школе и посебним правилником.

Члан 35.

Школа прати развој ученика и помаже му у избору даљег образовања и професионалног оспособљавања.

У школи се обезбеђују услови за друштвене, техничке, хуманитарне, културне и спортске активности које доприносе развоју личности ученика.

3. Оглед у школи

Члан 36.*

Школа може одређено време да изводи оглед ради провере вредности нових садржаја, облика, метода, организације рада и наставних средстава (у даљем тексту: оглед).

Одобравање огледа и наставни план и програм огледа доноси Министарство просвете.

За време извођења огледа не могу се вршити статусне и програмске промене у школи које утичу на његово извођење.

Члан 37.*

Ученик школе у којој се изводи оглед има иста права као и ученик одговарајуће школе.

IV. УЧЕНИЦИ

1. Упис ученика

Члан 38.

У школу може да се упише лице које је завршило основну школу.

Лице које је завршило основну школу у иностранству може да се упише у школу ако му се нострификује сведочанство.

У музичку, односно балетску школу може да се упише лице које је завршило основну музичку, односно балетску школу, а лице које није завршило ту школу, ако претходно положи испит на нивоу програма тог образовања.

Лице које није завршило основну школу, а завршило је основну музичку или балетску школу може да се упише у музичку, односно балетску школу ради похађања наставе из уметничких и стручних предмета.

У стручну школу, ради стицања специјализације, може да се упише лице са завршеном одговарајућом школом, које има најмање две године радног искуства. Наставним планом и програмом утврђује се која је школа одговарајућа за стицање специјализације.

Члан 39.

У школу за ученике ометене у развоју уписује се лице на основу решења којим се утврђује врста и степен ометености у развоју, а које доноси општинска управа, у складу са законом.

Предлог за утврђивање, односно поновно утврђивање врсте и степена ометености у развоју може да поднесе родитељ, школа, односно здравствена установа.

Решењем о утврђивању врсте и степена ометености у развоју ученика утврђује се врста и степен ометености у развоју и професионално усмеравање ученика.

Члан 40.

Школа предлаже број ученика за упис Министарству просвете до 31. децембра.

Министарство просвете доноси до 31. марта одлуку о броју ученика за упис у школе које оснива Република.

Члан 41.

Упис у први разред врши се на основу конкурса у јунском року.

Министарство просвете расписује до 1. маја заједнички конкурс за све школе које оснива Република.

Конкурс садржи и обавештење о језику на коме се остварује наставни план и програм.

Школа врши упис ради стицања стручне оспособљености, преквалификације, доквалификације и специјализације уз сагласност Министарства просвете.

Члан 42.

Кандидат за упис у гимназију или стручну школу у четворогодишњем трајању полаже квалификациони испит.

Кандидат за упис у уметничку школу, односно за образовни профил у области уметности, школу за ученике са посебним способностима, школу у којој се део наставе остварује на страном језику и школу за талентоване ученике полаже пријемни испит.

Кандидат за упис у школу има право да полаже квалификациони, односно пријемни испит на језику на коме је завршио основну школу.

Право на рангирање ради уписа стиче кандидат који је положио квалификациони, односно пријемни испит.

Редослед кандидата за упис у школу утврђује се на основу успеха на квалификационом, односно пријемном испиту и успеха у претходном школовању.

Кандидати за упис у школу у двогодишњем и трогодишњем трајању рангирају се према успеху постигнутом у основној школи.

Кандидати за упис на специјализацију рангирају се према успеху у претходном образовању и према другим условима утврђеним наставним планом и програмом специјализације.

Изузетно од става 1. овог члана квалификациони испит не полаже кандидат који је завршио основну школу или један од последња два разреда ове школе у иностранству и кандидат за школу за ученике ометене у развоју.

Став 9. брисан.

Министар просвете утврђује: садржину, време, место и начин полагања квалификационог, односно пријемног испита; основе, мерила и поступак за рангирање и упис у школу; ближе услове за вредновање учешћа ученика осмог разреда на такмичењима и врсте такмичења чија се места вреднују.

Члан 43.

Ако је ученик у основној школи учио два страна језика, има право да при упису у I разред школе изабере један од тих језика, уколико наставним планом и програмом није предвиђено обавезно учење одређеног страног језика.

Члан 44.

Редован ученик похађа наставу и извршава друге утврђене обавезе.

Редован ученик првог разреда не може бити старији од 17 година.

Наставним планом и програмом уметничке школе и школе за ученике ометне у развоју може се утврдити друга старосна граница за упис у школу.

Ванредни ученик полаже испите и извршава друге утврђене обавезе.

Члан 45.

Ученик има својство редовног ученика у једној школи, осим ако се упоредо школује у уметничкој школи.

Редован ученик може упоредо да савлађује наставни план и програм, односно део наставног плана и програма за други образовни профил, као ванредан ученик.

Члан 46.

Ученик који прелази у другу школу ради завршавања започетог школовања у истом трајању, полаже допунске испите из предмета који нису били утврђени наставним планом и програмом који је ученик започео да савлађује, у роковима утврђеним решењем, сагласно општем акту школе.

Ученик уписан у школу ради преквалификације, полаже испите из стручних предмета које одреди наставничко веће школе.

Ученик уписан у школу ради доквалификације полаже допунске испите из предмета чији садржаји нису претежно исти, из предмета који нису

били утврђени наставним планом и програмом и испите завршног разреда, о чему одлуку доноси наставничко веће школе.

Члан 47.

Школа са домом прима ученика на почетку школске године на основу конкурса.

Основе и мерила за рангирање кандидата за пријем у школу са домом утврђује министар просвете.

2. Оцењивање ученика

Члан 48.

Успех ученика из предмета и владања оцењују се.

Оцена је јавна и саопштава се ученику са образложењем.

Успех ученика у учењу изражава се оценом: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1). Оцена недовољан (1) је негативна.

Успех ученика из изборних предмета оцењује се описно, на основу критеријума које утврди министар просвете.

Министар просвете, на заједнички предлог Министарства вера и традиционалних цркава и верских заједница, утврђује критеријуме и начин оцењивања ученика који похађа верску наставу.

Оцена из изборног предмета не утиче на општи успех ученика.

Владање ученика изражава се оценом: примерно (5), врло добро (4), добро (3), довољно (2) и незадовољавајуће (1).

Успех редовног ученика оцењује се у току образовно-васпитног рада и то најмање два пута у току полугодишта, а закључна оцена и оцена из владања утврђују се на крају полугодишта и завршетку образовно-васпитног рада.**

Закључну оцену на предлог предметног наставника и оцену из владања на предлог одељењског старешине утврђује одељењско веће.

Начин, поступак и критеријуме о оцењивању ученика ближе утврђује министар просвете.**

Члан 49.

Општи успех утврђује се за ученика који је завршио разред на основу аритметичке средине оцене из владања и позитивних оцена свих обавезних предмета једног разреда, и то:

- одличан успех - ако има средњу оцену најмање 4,50;
- врло добар успех - ако има средњу оцену од 3,50 закључно са 4,49;

- добар успех - ако има средњу оцену од 2,50 закључно са 3,49;

- довољан успех - ако има средњу оцену до 2,49.

Оцене из факултативних предмета не утичу на општи успех ученика.

Члан 50.

Ученик може бити због болести или неког телесног недостатка привремено или за одређену школску годину ослобођен, делимично или у целини, наставе физичког васпитања.

Одлуку о ослобађању ученика од наставе физичког васпитања и оцењивању доноси наставничко веће на основу предлога лекара.

Члан 51.

Ученик који постиже изузетне резултате у учењу има право да заврши школовање у року краћем од предвиђеног.

Ученик из става 1. овог члана има право да полагањем испита заврши започети и наредни разред. Наставничко веће утврђује испуњеност услова за остваривање права.

Када ученик, који постиже изузетне резултате у учењу, упоредо савлађује други наставни план и програм или његов део као ванредан ученик, не плаћа школарину.

Члан 52.

Успех ученика оцењује се и на испиту.

Испити се полагају по предметима и разредима.

У школи се полагају: разредни, поправни, допунски, завршни, матурски, испит за проверу стручне оспособљености. У музичкој, односно балетској школи полаже се и годишњи испит.

Испити из става 3. овог члана полагају се пред испитном комисијом коју чине најмање три члана од којих су најмање два стручна за предмет. Чланове испитне комисије одређује директор школе.

Општим актом школе утврђују се рокови за полагање испита.

Члан 53.

Ванредан ученик полаже испит из сваког предмета утврђеног наставним планом и програмом, осим из предмета физичко васпитање ако је старији од 20 година и предмета одбрана и заштита ако је одслужио војни рок.

Владање ванредног ученика не оцењује се.

Члан 54.

Разредни испит полаже ученик који из оправданих разлога није присуствовао настави више од једне трећине предвиђеног броја часова, а оцењивањем се утврди да није савладао наставни план и програм.

Ученици полагају разредни испит из предмета из кога није организована настава најмање за једну трећину укупног годишњег броја часова наставе.

Разредни испит полаже ученик у јунском и августовском испитном року.

Члан 55.

Поправни испит полаже ученик који на крају другог полугодишта или на разредном испиту има до две недовољне оцене из обавезних предмета.

Ученик полаже поправни испит у школи у којој стиче образовање у августовском, а ученик завршног разреда у јунском и августовском испитном року.

Ученик завршног разреда који није положио поправни испит завршава разред у наредној школској години у истој школи као ванредан ученик, полагањем испита из предмета из кога није положио испит.

Члан 56.

Ученик је завршио разред када на крају школске године има позитивне оцене из свих обавезних предмета.

Редован ученик се упућује да понавља разред када на крају другог полугодишта има најмање три негативне оцене из обавезних предмета, када не приступи полагању разредног, односно поправног испита или га не положи, а у уметничкој школи ако добије негативну оцену из главног предмета на годишњем испиту.

Редован ученик има право једанпут да понови разред у току школовања.

Ученик из ст. 1. и 2. овог члана има право да се упише у одговарајући разред најкасније до 31. августа.

Члан 57.

Завршни испит полаже ученик на крају двогодишњег и трогодишњег образовања, матурски испит - на крају четворогодишњег образовања, а специјалистички испит - на крају специјализације, а испит за стручну оспособљеност на крају стручног оспособљавања.

Испит из става 1. ученик полаже у школи у којој је завршио разред у јунском и августовском испитном року.

Успех ученика на испиту из става 1. овог члана оцењује се бројчано, просечном оценом.

Ученик који је поправни испит полагао у јунском испитном року, полаже испит из става 1. овог члана у августовском испитном року.

Редован ученик који не положи испит из става 1. овог члана у августовском испитном року може тај испит да полаже, као ванредан ученик, у испитним роковима утврђеним општим актом школе.

3. Права, обавезе и одговорности ученика**Члан 58.***

Ученик има право и дужност да редовно похађа наставу и извршава школске обавезе, да се понаша у складу са школским прописима и да се одговорно односи према имовини школе, ученицима, наставницима и другим радницима школе.

Члан 59.

Ученик који се истиче у учењу похваљује се или награђује.

Општим актом школе одређују се услови и начин за додељивање похвала и награда.

Члан 60.

Као посебан облик признања у току школовања ученику се додељује диплома или награда за изузетан општи успех, односно за изузетан успех из појединих наставних области или предмета.

Врсте диплома, односно награда, начин и услове за њихово додељивање утврђује министар просвете.

Члан 61.*

Ученик може да одговара дисциплински и материјално.

Ученик може да одговара само за повреду обавезе која је у време извршења била утврђена овим законом и општим актом школе.

Ученик који учини материјалну штету, намерно или из крајње непажње дужан је да је надокнади у складу са законом.

Члан 62.**

За повреду обавезе ученику може да се изрекне васпитно-дисциплинска мера: опомена или укор одељенског старешине, укор одељењског већа, директора или наставничког већа и искључење из школе о чему одлучује наставничко веће.

За повреду обавезе ученику у школи са домом, може да се изрекне васпитно-дисциплинска мера: опомена, укор директора и искључење из дома о чему одлучује педагошко веће.

Васпитно-дисциплинска мера изриче се за школску годину у којој је учињена повреда обавезе ученика.

Тежа повреда обавезе ученика је: преправка података у сведочанству, дипломи, ђачкој књижици и другим јавним исправама које издају школа, друга организација или орган; преправка или дописивање података у евиденцији коју води школа; политичко организовање и деловање ученика у школи; крађа имовине школе, предузећа, установе, друге организације или ученика; непридржавање прописа о заштити на раду; подстрекивање, давање, односно помагање ученику и употреба алкохола или наркотичног средства; изазивање, односно учествовање у тучи у школи, на пракси или јавном месту; поседовање оружја; изражавање националне и верске нетрпељивости; неоправдано изостајање са наставе и других облика образовно-васпитног рада више од 25 часова у току школске године и непридржавање правила о животу и раду у школи са домом.

4. Заштита права ученика**

Члан 63.**

Учесник конкурса, његов родитељ или старатељ који сматра да конкурс за упис није спроведен на утврђени начин и да су тиме повређена његова права, има право да поднесе жалбу директору школе у року од 24 часа од објављивања решења о пријему ученика.

Директор школе одлучује о жалби из става 1. овог члана у року од три дана од дана његовог подношења.

Члан 64.* **

Ученик, његов родитељ, односно старатељ, незадовољан закључном оценом по завршетку наставе у другом полугодишту има право да поднесе жалбу директору у року од 24 часа од пријема сведочанства.

Директор школе упутиће ученика из става 1. на полагање испита ако је оцена изведена противно закону или ако оцени да је жалба из других разлога основана.

Ученик, његов родитељ, односно старатељ има право да поднесе жалбу директору школе у року од 24 часа ако је испит из члана 52. став 3. организован противно одредбама овог закона, прописима донетим на основу њега и општем акту школе.

Директор ће поништити испит ако утврди да је обављен противно одредбама овог закона и прописима донетим на основу њега и упутити ученика на поновно полагање испита.

Испит из ст. 2. и 4. овог члана се полаже у року од три дана од дана подношења жалбе пред комисијом коју образује директор.

Комисију чине три члана од којих су два наставници предмета из којег се полаже испит. Наставник на чији предлог је утврђена оспорена оцена не може бити члан комисије.

Оцена комисије је коначна.

Члан 65.**

Ученик или његов родитељ, односно старатељ има право да поднесе жалбу школском одбору против решења о искључењу ученика из школе, односно решења о искључењу из дома, у року од 24 часа од уручења решења.

Жалба на решење о искључењу ученика из школе, односно дома одлаже њено извршење до доношења другостепеног решења.

Школски одбор доноси другостепено решење у року од 15 дана од дана подношења жалбе.

Члан 66.**

Ученик или учесник конкурса, његов родитељ или старатељ који сматра да су му повређена права утврђена овим законом доношењем или недоношењем одлуке има право да поднесе захтев за заштиту права Министарству просвете у року од осам дана од дана сазнања за повреду својих права.

Ако оцени да је захтев из става 1. овог члана основан, Министарство просвете ће у року од осам дана од дана пријема захтева да упозори школу и да примеран рок за отклањање повреде закона.

Ако школа не поступи по упозорењу из става 2. овог члана, Министарство просвете ће одлучити о захтеву.

Члан 67.

Редован ученик који се исписао из школе може да се упише у другу школу у року од 7 дана од дана уручења исписнице.

Ученик из става 1. овог члана који се не упише у прописаном року, има право да наредне школске године изврши поновни упис у исти разред.

V. НАСТАВНИЦИ, СТРУЧНИ САРАДНИЦИ, ВАСПИТАЧИ И САРАДНИЦИ У НАСТАВИ

Члан 68.*

Наставник, стручни сарадник, сарадник у настави и васпитач у школи са домом (у даљем тексту: наставник, односно сарадник) заснива радни однос у школи, на основу конкурса, у складу са овим законом.

Наставник изводи наставу и друге облике образовно-васпитног рада предвиђене наставним планом и програмом.

Стручни сарадник обавља стручне послове психолога, педагога, библиотекара, социјалног и здравственог радника, програмера и андрагога када се образују одрасли, а од значаја за остваривање образовно-васпитног рада по програму који доноси Министарство просвете.

Васпитач у школи са домом остварује васпитни рад са ученицима.

Сарадник у настави учествује у припреми лабораторијских вежби, извођењу и демонстрирању поступка, техничко-технолошкој припреми, извођењу дела практичне наставе и других послова под непосредним руководством наставника.

Члан 69.*

Послове наставника, односно сарадника има право да обавља лице које, осим услова утврђених законом:

1. има одговарајући степен и врсту стручне спреме;
2. има одговарајућу психичку и физичку способност за рад са ученицима;
3. није правоснажном пресудом осуђивано за кривична дела учињена против уставног поретка, територијалног интегритета, достојанства личности и морала, службене дужности за која је изречена безусловна казна затвора у трајању најмање шест месеци.

Услови из става 1. овог члана доказују се приликом заснивања радног односа и проверавају у току рада.

Члан 70.*

Теоријску наставу и вежбе у школи може да изводи лице које има најмање одговарајуће високо образовање.

Теоријску наставу и вежбе из стручних предмета у медицинској школи може да изводи лице које има високо образовање и одговарајућу специјализацију.

Теоријску наставу и вежбе може да изводи и лице које има одговарајуће више образовање ако се за одређени предмет не школују наставници са високим образовањем.

Изузетно од ст. 1. до 3. овог члана теоријску наставу из играчких предмета у балетској школи може да изводи лице које има најмање завршену средњу балетску школу, 10 година играчке праксе и које је положило испите из психологије и педагогије на одговарајућем факултету.

Практичну наставу може да изводи лице које има најмање средње образовање и специјализацију након средње школе.

Изузетно од става 5. овог члана практичну наставу може изводити лице које има средње образовање ако се за ту наставу не образују наставници са специјализацијом.

Послове стручног сарадника може да обавља лице са одговарајућим високим образовањем.

Послове васпитача у школи са домом може да обавља лице које испуњава услове за наставника или стручног сарадника одговарајуће школе.

Послове васпитача у дому ученика може да обавља лице које има одговарајуће високо образовање.

Послове сарадника у настави може да обавља лице са одговарајућим средњим образовањем.

Врсту стручне спреме наставника, односно сарадника утврђује министар просвете.

Врсту стручне спреме наставника верске наставе утврђује министар просвете на заједнички предлог Министарства вера и традиционалних цркава и верских заједница.

Листу наставника верске наставе утврђује министар просвете на предлог традиционалних цркава и верских заједница.

Наставника верске наставе упућује у школу традиционална црква и верска заједница са утврђене листе за сваку школску годину.

Члан 71.*

Наставник, односно сарадник школе за ученике ометене у развоју, осим услова из члана 70. мора бити оспособљен за рад са тим ученицима.

Програм и начин оспособљавања за рад са ученицима ометеним у развоју доноси министар просвете.

Члан 72.*

Наставник, односно сарадник:

- остварује циљеве и задатке средњег образовања утврђене овим законом и на основу њега донесеним прописима;

- припрема се и стручно-педагошки остварује наставни план и програм, програм стручног, односно васпитног рада;
- усавршава се у области у којој остварује образовно-васпитни рад и унапређује га;
- учествује у раду стручних органа;
- извршава и друге обавезе које произлазе из општих аката школе, годишњег програма рада и природе образовно-васпитног рада.

Члан 73.*

Наставника, односно сарадника бира на основу конкурса директор школе по прибављеном мишљењу школског одбора.

Одредба става 1. овог члана не односи се на наставника верске наставе, који са школом у коју је упућен закључује уговор о раду на 12 месеци за сваку нову школску годину.

Изузетно, школа може да заснује радни однос на одређено време са наставником, односно сарадником, када због хитности посла није могуће расписати конкурс - до доношења одлуке по конкурс; када се на конкурс не пријави ниједан кандидат или се пријаве кандидати који не испуњавају услове - најдуже до завршетка школске године.

Члан 74.*

Наставник изабран за директора школе изводи наставу са најмање два часа недељно.

Члан 75.*

Послове наставника, односно сарадника има право да обавља и лице које је приправник.

Приправник, у смислу овог закона, је лице које заснива радни однос у школи и оспособљава се за самосталан образовно-васпитни, стручни, односно васпитни рад савлађивањем програма приправничког стажа.

Приправнички стаж траје годину дана.

Школа приправнику одређује ментора.

Програм приправничког стажа, садржину, начин, рокове и установе у којима се полаже стручни испит утврђује министар просвете.

Члан 76.*

Лице које испуњава услове из члана 69. овог закона, а са радним стажом стеченим ван школе, може да буде изабрано за наставника, односно сарадника с тим да положи стручни испит, односно део тог испита под условима и на начин утврђен за приправнике.

Лице из става 1. овог члана не заснива радни однос у својству приправника.

Члан 77.*

Наставнику, односно сараднику који је положио стручни испит у области образовања, признаје се стручни испит за рад у школи.

Приправнику, који не положи стручни испит у року од годину дана по завршетку приправничког стажа и наставнику, односно сараднику који у року од две године од заснивања радног односа у школи не положи стручни испит или део испита, престаје радни однос.

Члан 78.*

Наставник, односно сарадник дужан је да се усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања образовно-васпитног рада.

У току стручног усавршавања наставник, односно сарадник може да стекне звања: педагошки саветник, ментор, инструктор и виши педагошки саветник.

Програме и начин организовања сталног стручног усавршавања, услове и поступак напредовања, стицање звања у току усавршавања наставника, односно сарадника и образац уверења о савладаном програму прописује министар просвете. У ту сврху могу се формирати и регионални центри за напредовање и стицање звања наставника.

Члан 79.*

Резултате образовно-васпитног рада наставника, односно сарадника оцењују директор и наставничко веће школе на крају школске године.

За постигнуте изузетне резултате у образовно-васпитном, стручном, односно васпитном раду наставник, односно сарадник може бити похваљен или награђен.

Министар просвете прописује поступак за оцењивање резултата рада из става 2. овог члана и врсте награда.

Члан 80.*

Наставника, односно сарадника који: својим образовно-васпитним радом не остварује циљ и задатке образовања и васпитања; не остварује наставни план и програм; својим понашањем угрожава или омаловажава групе и појединце по основу расне, националне, језичке, верске и полне припадности, односно политичког опредељења, или подстиче на такво понашање; физички кажњава или вређа личност ученика, директор школе удаљава из наставе до доношења одлуке у дисциплинском поступку.

Ако директор не поступи сагласно ставу 1. овог члана, наставника, односно сарадника удаљава Министарство просвете у року од 15 дана од дана достављања обавештења.

Против наставника који ван редовне наставе припрема ученике школе у којој ради за полагање поправног испита покреће се дисциплински поступак.

У случајевима предвиђеним општим актом директор може да удаљи наставника са часа и да наложи другом наставнику да одржи час.

Члан 81.*

Радно време наставника, односно сарадника износи 40 часова у оквиру радне недеље, од чега наставник има 24 часа свих облика образовно-васпитног рада, наставник практичне наставе 28, стручни сарадник и васпитач 30 часова.

Педагошку норму свих облика образовно-васпитног рада наставника, односно сарадника у оквиру радне недеље и годишњу норму утврђује министар просвете.

Структуру и распоред обавеза наставника, односно сарадника у оквиру радне недеље утврђује школа годишњим програмом рада.

Члан 82.*

Ако се образовно-васпитни рад остварује на језику народности, а школа не може да обезбеди стручног наставника за наставу на том језику, обезбеђује стручног наставника за наставу на српском језику.

Члан 83.*

Ако школа не може да обезбеди стручно лице за највише шест часова наставе седмично из одређеног предмета, може да распореди ове часове наставницима тог предмета до краја школске године.

Члан 84.

Наставници, односно сарадници у школи остварују право на штрајк под условом да обезбеде минимум процеса рада школе, у остваривању права грађана од општег интереса у средњем образовању.

Минимум процеса рада за наставника је извођење наставе у трајању од 30, односно 40 минута по часу у оквиру дневног распореда и обављање испита, а за стручног сарадника, односно васпитача 20 часова рада недељно.

Ако наставници, односно сарадници школе учествују у штрајку не обезбеђујући минимум процеса рада из става 2. овог члана, директор школе покреће дисциплински поступак.

Наставнику, односно сараднику за повреду обавезе из става 2. овог члана изриче се мера престанка радног односа.

Директор школе ће, за време штрајка организованог противно одредби става 2. овог члана, обезбедити остваривање наставе или обављање испита, односно дежурство васпитача док траје штрајк.

Члан 85.*

Наставник, односно сарадник за чијим радом је делимично, односно привремено престала потреба због промене у наставном плану и програму, смањења броја ученика или статусне промене школе, има право радника за чијим је радом престала потреба у складу са законом.

VI. РУКОВОЂЕЊЕ И УПРАВЉАЊЕ ШКОЛОМ

1. Директор школе

Члан 86.*

Директор руководи радом школе.

За директора школе може да буде изабрано лице које има високо образовање и испуњава услове за наставника одговарајуће школе, односно психолога или педагога, има положен стручни испит и најмање пет година радног стажа у школи.

Директора школе, чији је оснивач Влада, бира на основу конкурса школски одбор, по прибављеном мишљењу наставничког већа школе.

Министар просвете даје сагласност на одлуку школског одбора о избору директора у року од 15 дана од дана достављања одлуке.

Даном достављања сагласности из става 4. овог члана одлука о избору постаје коначна.

Учесник конкурса незадовољан одлуком о избору остварује право на судску заштиту у управном спору.

Ако министар просвете не да сагласност из става 4. овог члана, школски одбор расписује нови конкурс.

Директора школе коју оснива друго правно или физичко лице бира оснивач.

Директор школе бира се на период од четири године, најдуже два мандата.

Мандат директора тече од дана ступања на дужност.

О правима, обавезама и одговорностима директора одлучује школски одбор.

Члан 87.*

Директор школе одговоран је за законитост рада школе.

Осим послова утврђених законом и статутом школе, директор је одговоран за остваривање наставног плана и програма; организује и стара се о унапређивању образовно-васпитног рада; организује и остварује педагошко-инструктивни увид и надзор и предузима мере за унапређивање и усавршавање рада наставника, односно сарадника; предузима мере ради извршавања налога просветног инспектора и просветног саветника и у случају недоличног понашања наставника, односно сарадника и његовог негативног утицаја на ученике и друге наставнике, односно сараднике; сазива и руководи седницама наставничког већа; усмерава и усклађује рад стручних органа у школи; сарађује с родитељима ученика и другим организацијама за чије потребе се школују ученици.

Члан 88.*

Дужност директора школе престаје: истеком мандата, на лични захтев, стицањем услова за престанак радног односа и разрешењем. Одлуку о престанку дужности директора доноси школски одбор.

Разрешени директор остварује права као запослени за чијим је радом престала потреба.

Школски одбор разрешиће директора дужности пре истека мандата ако је утврђено да школа не остварује прописани наставни план и програм или га остварује са утврђеним, односно неотклоњеним недостацима и неправилностима; ако је школа, односно директор одговоран за прекршај из члана 109. овог закона; ако надлежни орган утврди да несавесно или нестручно обавља послове директора; ако не предузима одговарајуће мере према наставнику, односно сараднику који не извршава своје радне обавезе, физички кажњава или вређа личност ученика; ако се у школи не води прописана евиденција; ако се јавне исправе издају супротно овом закону; ако изабере наставника, односно сарадника који не испуњава услове утврђене законом; ако не обезбеди чување и заштиту школске евиденције, документације и имовине школе; ако се у току мандата утврди да не испуњава услове за наставника, односно сарадника школе, губитком држављанства и у другим случајевима, у скалду са законом.

Директора школе коју оснива друго правно или физичко лице разрешава оснивач.

Члан 88а*

Вршиоца дужности директора школе поставља школски одбор до избора директора, а најдуже на шест месеци. Одлука о постављењу вршиоца дужности директора не подлеже сагласности министра просвете.

Ако вршиоцу дужности директора школе истекне мандат, а школски одбор не изабере директора школе по расписаном конкурс, вршиоца дужности директора поставља министар просвете.

Вршиоцу дужности директора мирује радни однос на радном месту са кога је постављен за вршиоца дужности директора за време док обавља ту дужност.

Услови за избор, права, обавеза и одговорности директора школе односе се и на вршиоца дужности директора.

1. Школски одбор

Члан 89.*

Школски одбор је орган управљања у школи.

Чланове школског одбора именује и разрешава скупштина општине, односно скупштина града. Изборни период је четири године.

Школски одбор има девет чланова. По трећину чланова предлажу наставничко веће и савет родитеља тајним изјашњавањем, а трећину Министарство просвете.

Члан 90.*

Школски одбор:

- 1) доноси статут школе;
- 2) доноси годишњи програм рада школе;

3) одлучује о пословању школе и наменском коришћењу остварених сопствених прихода, у складу са законом и финансијским планом школе;

4) усваја извештај о пословању и годишњи обрачун;

5) одлучује о коришћењу средстава за инвестиције и инвестиционо одржавање;

6) расписује конкурс за избор директора, наставника, односно сарадника;

7) разматра успех ученика и предузима мере за побољшање услова рада школе и остваривање образовно-васпитног рада;

8) врши друге послове утврђене законом, актом о оснивању и статутом.

Седници школског одбора присуствује и учествује у раду, без права одлучивања, представник организације ученика школе.

Школски одбор доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова.

2а Савет родитеља

Члан 90а*

У школи се образује савет родитеља.

Савет родитеља чини по један представник родитеља ученика сваког одељења у школи.

Савет родитеља: разматра успех ученика у учењу и владању, намену коришћења средстава остварених радом ученичке задруге, проширеном делатношћу школе, од донација и средстава родитеља у посебном фонду школе, услове за рад школе, услове за остваривање екскурзија и друга питања утврђена статутом школе; предлаже мере за унапређивање успеха у учењу и владању и мере за унапређивање услова за рад школе.

Савет родитеља има право да своје предлоге, питања и ставове упућује школском одбору, директору, односно стручним органима школе.

Начин рада савета родитеља уређује се статутом школе.

3. Стручни органи

Члан 91.*

Стручни органи школе су: наставничко и одељенско веће, стручни активи, одељенски старешина, у дому ученика - педагошко веће и други органи утврђени статутом школе, односно дома ученика.

Члан 92.*

Стручни органи: организују рад и прате остваривање наставног плана и програма; анализирају остваривање циљева и задатака образовања; утврђују резултате рада наставника, односно сарадника; прате и утврђују резултате рада ученика и њихових заједница; предузимају мере за јединствен и

усклађен рад свих ученика у процесу образовања и васпитања и решавају друга питања ради унапређивања образовно-васпитног рада.

Школа статутом, у складу са овим законом, утврђује овлашћења и начин рада стручних органа.

4. Секретар школе

Члан 92а *

Управне, нормативно-правне и друге правне послове у школи обавља секретар школе.

Послове секретара школе може да обавља лице са одговарајућом високом стручном спремом и положеним стручним испитом.

Врсту стручне спреме, програм, садржину, начин, рокове и орган управе пред којим се полаже стручни испит за секретара школе прописује министар просвете.

VII. ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНЕ ШКОЛСКЕ ИСПРАВЕ

Члан 93.

Југословенски држављанин који у иностранству заврши школу или поједини разред школе, има право да захтева признавање дипломе или сведочанства - нострификацију или признавање еквиваленције тих исправа.

Страни држављанин и лице без држављанства има право да захтева нострификацију или признавање еквиваленције дипломе и сведочанства стечених у иностранству ако за то има правни интерес.

Члан 94.

Предмет поступка нострификације, односно признавање еквиваленције је диплома или сведочанство стечено у иностранству (у даљем тексту: страна школска исправа).

Нострификацију, односно признавање еквиваленције стране школске исправе врши Министарство просвете.

Нострификацијом се страна школска исправа изједначава са одговарајућом домаћом школском исправом у целини у погледу права која њеном имаоцу припадају за настављање школовања и права на запошљавање.

Признавањем еквиваленције страна школска исправа изједначава се са одговарајућом домаћом школском исправом у погледу права на настављање школовања.

Члан 95.

У поступку нострификације, односно признавања еквиваленције стране школске исправе примењују се одредбе Закона о општем управном поступку уколико овим законом није друкчије уређено.

У поступку нострификације, односно признавања еквиваленције узима се у обзир: трајање образовања, систем образовања земље стицања стране

школске исправе, наставни план и програм, права која даје страна школска исправа имаоцу и друге околности од значаја за одлучивање.

Ако се у поступку утврди да наставни план и програм савладан у иностранству знатно одступа од домаћег са којим се упоређује, нострификација се условљава полагањем одређених испита, израдом одређених радова или провером знања.

Орган који води поступак може утврђивање испита и начин провере знања из става 3. овог члана да повери посебној стручној комисији.

Члан 96.

Лице које је поднело захтев за нострификацију, односно признавање еквиваленције стране школске исправе може условно да се упише у наредни разред уколико поступак није окончан до истека рока за упис ученика у школу.

Члан 97.

Лице које захтева нострификацију, односно признавање еквиваленције стране школске исправе уз захтев доставља оригинал те исправе и превод овлашћеног преводиоца.

Решење о нострификацији и решење о признавању еквиваленције коначно је у управном поступку.

Кратак садржај решења исписује се на оригиналу школске исправе и на примерку превода (клазула о нострификацији, односно признавању еквиваленције).

Члан 98.

Министарство просвете чува документацију и о томе води евиденцију.

Начин вођења евиденције и њен садржај прописује министар просвете.

VIII. ЕВИДЕНЦИЈА И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

Члан 99.

Школа води евиденцију: матичну књигу, књигу евиденције о образовно-васпитном раду, евиденцију о испитима, успеху ученика на крају школске године, издатим сведочанствима и дипломама и о подели предмета на наставнике.

Школа са домом води матичну књигу, дневник васпитног рада и дневник дневног дежурства.

Евиденција из става 1. овог члана води се на српском језику ћириличким писмом, латиничким писмом у складу са законом, а када се настава изводи и на језику народности, евиденција се води и на језику те народности,

осим дневника рада (разредна књига) који се води на језику на коме се остварује образовно-васпитни рад.

Школа трајно чува матичну књигу и евиденцију о издатим сведочанствима и дипломама, а осталу евиденцију - 10 година.

Министар просвете прописује садржај и начин вођења евиденције и одобрава издавање образаца евиденције.

Члан 100.

На основу података унетих у евиденцију школа издаје јавне исправе.

Јавне исправе, у смислу овог закона, су: ђачка књижица, исписница, уверење, сведочанство и диплома.

Школа уписаном ученику издаје ђачку књижицу, а приликом исписивања - исписницу.

Школа издаје ученику уверење о положеном испиту, односно о савладаном програму стручног оспособљавања које траје до годину дана, сведочанство за сваки завршени разред, а диплому за стечено средње образовање и образовање за рад у трајању од две године.

Јавна исправа издаје се на српском језику ћириличким писмом, латиничким писмом у складу са законом, а када се настава изводи и на језику народности јавна исправа се издаје и на том језику.

Образац јавне исправе прописује Министарство просвете и одобрава његово издавање.

Члан 101.

Школа оверава веродостојност јавне исправе печатом, сагласно закону.

Статутом школе одређује се лице одговорно за употребу и чување печата.

Члан 102.

Школа издаје дупликат јавне исправе на прописаном обрасцу, после проглашења оригинала јавне исправе неважећим у "Службеном гласнику Републике Србије".

У недостатку прописаног обрасца школа издаје уверење о чињеницама унетим у евиденцију.

Члан 102а

Школа поништава јавну исправу из члана 100. став 2. овог закона ако утврди:

- 1) да није издата на прописаном обрасцу;
- 2) да ју је потписало неовлашћено лице;
- 3) да није оверена печатом у складу са законом;
- 4) да није издата на језику и писму у складу са законом;
- 5) да није издата на основу прописане евиденције или да подаци у исправи не одговарају подацима у јавној евиденцији;

б) да имацац није савладао прописани наставни план и програм, односно није положио прописане испите у складу са овим законом.

Ако школа не поништи исправу из става 1. овог члана у року од 15 дана од дана сазнања, поништиће је Министарство просвете.

Члан 102б

Јавну исправу из члана 100. став 2. овог закона поништиће Министарство просвете ако утврди да је неовлашћено издата.

Исправа коју на прописаном обрасцу изда организација која обавља делатност образовања по ваншколским прописима или која садржи назив образовног профила који се стиче у школи - ништава је.

Члан 102в

Школа, односно Министарство просвете оглашава поништену јавну исправу у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 103.

Лице које нема јавну исправу о завршеном школовању, а евиденција о томе, односно архивска грађа је уништена или нестала, може да поднесе захтев општинском суду на чијем подручју је седиште или је било седиште школе, ради утврђивања завршеног школовања.

Захтев садржи доказе на основу којих може да се утврди да је то лице завршило школу и потврду да је евиденција, односно архивска грађа уништена или нестала.

Потврду да је архивска грађа уништена или нестала издаје школа у којој је лице стекло образовање или друга организација која је преузела евиденцију, односно архивску грађу. Ако таква организација не постоји, потврду издаје Министарство просвете.

Члан 104.

Решење о утврђивању стеченог образовања лицу из члана 103. овог закона доноси општински суд у ванпарничном поступку, на основу писмених доказа.

Решење садржи: назив и седиште школе у којој је стечено образовање, име и презиме лица, а за удате и девојачко презиме, име оца и мајке, датум и место рођења и пребивалишта лица и степен стручне спреме који је лице стекло.

Решење којим се утврђује стечено образовање замењује јавну исправу коју издаје школа.

IX. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ СРЕДСТАВА

Члан 105.*

У буџету Републике Србије обезбеђују се средства за права грђана из члана 11. овог закона и преносе се Министарству просвете на посебан рачун.

Министарство просвете обезбеђује средства школама за плате, накнаде и друга примања и средства заједничке потрошње, у складу са законом и део средстава за инвестиције.

Општина, односно град Београд обезбеђује средства за инвестиције, инвестиционо и текуће одржавање, материјалне трошкове и друге обавезе школа и за стручно усавршавање наставника, стручних сарадника и васпитача.

Плате радника школе одређују се у складу са посебним законом.

Влада Републике Србије може одредити које ће уникатне школе финансирати у целини из буџета Републике .

Осим средстава из ст. 2. и 3. овог члана школа остварује сопствене приходе по основу донација, спонзорства, уговора и других правних послова.

Средства из става 6. овог члана воде се у оквиру редовног рачуна школе.

Члан 106.*

Министар просвете утврђује цене услуга, односно програма школе.

Министарство просвете, општина, односно град на чијој територији је седиште школе закључује уговор са школом о обезбеђивању средстава за њен рад на основу годишњег програма рада, у складу са законом.

Члан 107.*

Ванредни ученик плаћа школарину у висини коју утврди министар просвете пре почетка школске године.

Страни држављанин и лице без држављанства плаћа трошкове свог образовања и здравственог осигурања, ако међународним уговором или конвенцијом није другачије одређено.

Износ школарине утврђује Министарство просвете пре почетка школске године.

Х. НАДЗОР НАД РАДОМ ШКОЛЕ

Члан 108.*

У вршењу надзора над законитошћу рада школе Министарство просвете:

1) предлаже, односно покреће поступак за оцену законитости општих аката школе;

2) забрањује рад школе ако утврди да школа не испуњава услове за рад утврђене овим законом или не остварује законом утврђене циљеве и задатке;

3) налаже извршавање законом утврђених обавеза;

4) покреће иницијативу за другачије уређивање законом уређених односа;

5) предузима друге мере за које је овлашћено законом.

Члан 108а*

Надзором над законитошћу аката Министарство просвете контролише законитост управних аката школе и предузима мере за које је овлашћено законом.

Члан 108б*

Министарство просвете врши непосредан инспекцијски надзор са свим овлашћењима ако га општинска, односно градска управа не врши.

По жалби против првостепеног решења општинске, односно градске управе донетог у вршењу инспекцијског надзора решава Министарство просвете.

Члан 108в*

Послове инспекцијског надзора врши просветни инспектор.
Просветни инспектор:

- 1) контролише поступање школе у погледу придржавања закона, других прописа и општих аката;
 - 2) врши увид у наменско коришћење средстава којима располаже школа;
 - 3) врши преглед школе у поступку утврђивања испуњености услова за почетак рада и обављање делатности;
 - 4) предузима мере ради остваривања права и обавеза ученика и родитеља, наставника, односно сарадника и директора;
 - 5) контролише поступак уписа и поништава упис ако је обављен супротно овом закону;
 - 6) контролише испуњеност прописаних услова за спровођење испита;
 - 7) врши преглед прописане евиденције коју води школа и утврђује чињенице у поступку поништавања јавних исправа које издаје школа;
 - 8) забрањује спровођење радњи у школи које су супротне овом закону;
 - 9) наређује отклањање неправилности и недостатака у одређеном року;
 - 10) наређује извршавање прописане мере која није извршена;
 - 11) подноси пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ, односно захтев за покретање прекршајног поступка;
 - 12) обавештава други орган ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан и обавља друге послове у складу са законом.
- Просветни инспектор Министарства просвете има, у односу на органе којима је поверено вршење инспекцијског надзора, права и дужности утврђене законом којим се уређује државна управа.

Члан 108г*

Послове просветног инспектора може да обавља:

- дипломирани правник са положеним стручним испитом за рад у органима државне управе или за секретара школе и најмање три године радног стажа у државним органима, школи или органима локалне самоуправе;
- лице са одговарајућом високом стручном спремом, положеним стручним испитима у области образовања и за рад у органима државне управе и најмање пет година радног стажа у области образовања.

Члан 108д

Послове стручно-педагошког надзора врши просветни саветник.

Просветни саветник:

- 1) остварује непосредан увид у рад школе, односно дома ученика, наставника, сарадника, односно васпитача и директора;
- 2) присуствује извођењу наставе, испита и других облика образовно-васпитног рада;
- 3) вреднује квалитет рада школе, односно дома ученика;
- 4) прати и проучава савремена искуства у остваривању наставе и других облика образовно-васпитног рада и пружа стручну помоћ наставницима, односно сарадницима и директору;
- 5) учествује у припреми, извођењу и оцењивању нових облика и метода наставе;
- 6) предлаже министру просвете и надлежним органима предузимање неопходних мера за отклањање неправилности, недостатака и за унапређивање образовно-васпитног, стручног, односно васпитног рада.

Члан 108ђ*

Послове просветног саветника може да обавља лице са одговарајућом високом стручном спремом, које се истиче у струци, има објављене радове и најмање звање ментора, положеним стручним испитима у области образовања и за рад у органима државне управе и најмање 10 година радног стажа у области образовања.

Члан 108е*

Начин вршења стручно-педагошког надзора и мерила за вредновање квалитета рада школе, односно дома ученика ближе уређује министар просвете.

XI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 109.*

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 30.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај школа ако:

1. не остварује прописани наставни план и програм;
2. употребљава уџбенике и наставна средства који нису одобрени (члан 25);

3. упише ученика пре добијеног решења о испуњености услова за почетак рада школе, односно супротно одредбама чл. 38, 39, 41, 42. и 44. ст. 2 и 3. овог закона;

4. обави испит супротно чл. 52. до 57. овог закона;

5. утврди више часова обавезне наставе (члан 30);

6. не води, не води на прописани начин или неуредно води прописану евиденцију (члан 99);

7. изда јавну исправу о завршеном школовању супротно чл. 100. до 102. овог закона;

8. не донесе годишњи програм рада или га не примењује (члан 28);

9. одступи од календара без сагласности Министарства просвете (члан 29);

10. угрожава или омаловажава групе и појединце по основу расне, националне, језичке, верске или полне припадности, односно по- литичког одређења, подстиче такве активности или не предузима мере за њихово спречавање (члан 8. став 1.);

11. не удаљи из наставе наставника, односно сарадника у случајевима из члана 80. став 1. овог закона.

Новчаном казном од 1.000 до 10.000 5.000 до 50.000 динара казниће се и директор школе ако осим прекршаја из става 1. изабере наставника, односно сарадника који не испуњава услове утврђене овим законом или га изабере без јавног конкурса (чл. 69. до 73).

XII. ПРИМЕНА ОДРЕДАБА ОВОГ ЗАКОНА

Члан 110.

На школе чији је оснивач друго правно или физичко лице примењују се одредбе: чл. 1. до 4; члана 5. ст. 1, 4. и 5; чл. 6. до 8; чл. 10, 13, 14. и 15. ст. 1, 2. и 3; чл. 17. и 18. став 1; чл. 19. и 20. ст. 1. и 2; чл. 21, 23. до 29. ст. 1. и 2; члан 30. ст. 1, 2. и 4; чл. 32, 36, 37, 38, 40, 43. и 44. став 1; чл. 46, 48. ст. 1. до 5; чл. 49, 51. до 57. ст. 1. до 3; чл. 63. до 67; чл. 69. до 71; чл. 75. до 77; чл. 80, 86. ст. 4; чл. 87, 88, 99. до 102, 108, 109. и 124. овог закона.

XIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 111.

Земљиште, зграде и друга средства школе чији је оснивач општина, град, аутономна покрајина, односно Република прелазе у државну својину на дан ступања на снагу овог закона.

Члан 112.

Мрежу школа утврдиће Влада до 1. јуна 1992. године.

Даном ступања на снагу мреже школа Република има права и обавезе оснивача на постојећим школама утврђеним мрежом школа, а чији су оснивачи општина, град, односно покрајина.

Члан 113.

Влада ће именовати председника и по девет чланова школског одбора школе из члана 111. овог закона.

Трећина чланова школског одбора именује се из реда запослених у школи.

Члан 114.

Именовање директора школа извршиће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 115.

Школа ће ускладити своју организацију и опште акте са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Наставне планове и програме донесене на основу овог закона школе које је основала Република примењиваће у првом разреду од школске 1992/93. године.

Члан 116.

Образовање за рад у трајању од две године одговара другом степену стручне спреме; средње образовање у трајању од три године трећем, а четири године четвртом степену. Школовање за специјализацију одговара петом степену стручне спреме.

Стручно оспособљавање у трајању од годину дана одговара првом степену стручне спреме.

Образовање у школи за талентоване ученике одговара четвртом степену стручне спреме.

Члан 117.

Ученик из члана 354. став 1. Закона о усмереном образовању и васпитању ("Службени гласник СРС", бр. 14/86, 8/88 и 19/89) има право да заврши започето образовање до краја школске 1991/92. године.

Ученик који је почео школовање према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о средњем образовању и васпитању ("Службени гласник СРС", број 5/90), може да стекне образовање по плановима и програмима тог образовања до краја школске 1994/95. године.

Лице које је завршило поједини разред школе по прописима који су важили до ступања на снагу Закона о средњем образовању и васпитању, може да упише наредни разред ако положи допунске испите.

Ученик који је почео да стиче образовање према прописима који су донети на основу Закона о средњем образовању и васпитању има право да заврши започето образовање по плану и програму тог образовања до краја школске 1995/96. године.

Члан 118.

Ученици школа на територији аутономне Покрајине Косово и Метохија који у школској 1990/91. године нису стицали средње образовање према плановима и програмима образовања које је донео Просветни савет Републике Србије, полажу разредни испит из предмета чији програмски садржаји не одговарају прописаном плану и програму образовања.

Члан 119.

Лице које је стекло право по основу члана 355. став 1. тачка 1. и члана 356. ст. 4, 5. и 6. Закона о усмереном образовању и васпитању и чл. 371, 372, 373. и 374. став 3. Закона о васпитању и образовању ("Службени лист САПВ", бр. 15/83, 11/86, 5/87, 17/88 и 23/88) и члана 138. Закона о изменама и допунама Закона о васпитању и образовању ("Службени лист САПВ", број 11/86) задржава и даље то право.

Члан 120.

Наставник, односно стручни сарадник који је по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона испуњавао услове у погледу степена и врсте стручне спреме може и даље да обавља образовно-васпитни рад у школи.

Практичну наставу у школи на територији Републике осим аутономних покрајина може да изводи и лице које је висококвалификовани радник коме је признато средње образовање, до краја школске 1992/93. године.

Наставник практичне наставе у школи на територији Републике осим аутономних покрајина који није испуњавао услове у погледу степена и врсте стручне спреме 4. маја 1986. године, а остало му је на дан ступања на снагу овог закона највише пет година радног стажа за стицање права на личну пензију, може и даље да изводи ову наставу у школи.

Члан 121.

Наставник, односно сарадник школе за ученике ометене у развоју који на дан ступања на снагу овог закона има најмање 25 година радног стажа у образовању, од чега најмање 15 година у школи за ученике ометене у развоју, а не испуњава услове у погледу степена и врсте стручне спреме, може и даље да обавља образовно-васпитни рад у тој школи.

Наставнику, односно сараднику школе за ученике ометене у развоју који на дан ступања на снагу овог закона испуњава услове у погледу степена и врсте стручне спреме, ако не стекне стручну оспособљеност на дефектолошком факултету у року од две године од доношења програма оспособљавања, престаје радни однос.

Наставник, односно сарадник школе за ученике ометене у развоју који на дан ступања на снагу овог закона не испуњава услове у погледу степена и врсте стручне спреме, распоређује се на друге одговарајуће послове, а ако таквих послова нема или их одбије, престаје му радни однос на крају школске године.

Ако се на конкурс за избор наставника, односно сарадника школе за ученике ометене у развоју пријави лице које испуњава услове у погледу

степену и врсту стручне спреме, а нема стручну оспособљеност за рад са овим ученицима, има право и обавезу из става 2. овог члана.

Члан 122.

Наставник, односно сарадник и приправник школе чије је седиште на територији аутономне покрајине, који није положио стручни испит, односно део стручног испита по прописима из области образовања, који су се примењивали до ступања на снагу Закона о средњем образовању и васпитању обавезан је да га положи у року од три године од дана ступања на снагу овог закона на одговарајућем факултету или вишој школи.

Члан 123.

Подзаконски акти који су се примењивали до ступања на снагу овог закона, а нису са њим у супротности, примењиваће се до доношења прописа на основу овог закона.

Члан 124.

Ступањем на снагу овог закона престају да важе: Закон о средњем образовању и васпитању ("Службени гласник СРС", број 5/90), одредбе Закона о васпитању и образовању ("Службени лист САПВ", бр. 15/83, 11/86, 5/87, 17/88 и 23/88) које се односе на музичко, балетско и васпитање и образовање ученика ометених у развоју, одредбе Закона о музичком и балетском образовању и васпитању које се односе на средњу школу ("Службени гласник СРС", бр. 51/85 и 4/86 - испр.); одредбе Закона о васпитању и образовању деце и омладине ометене у развоју које се односе на средњу школу ("Службени гласник СРС", бр. 43/84 и 18/89), Закона о васпитању и образовању деце и омладине ометене у развоју ("Службени лист САПК", број 19/85); одредбе Закона о дипломама за изузетан успех у школском учењу и владању ("Службени гласник СРС", бр. 14/66 и 20/76), Закона о дипломама за изузетан успех у школском учењу и владању ("Службени лист САПВ", број 27/72), Закона о дипломи за изузетан успех ученика "Вук Караџић" ("Службени лист САПК", број 21/88) које се односе на средњу школу и одредбе Закона о огледима у области предшколског, основног и средњег образовања ("Службени лист САПК", број 27/76) које се односе на средњу школу.

Члан 125.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ОДРЕДБЕ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СРЕДЊОЈ ШКОЛИ КОЈЕ НИСУ УНЕТЕ У ТЕКСТ ЗАКОНА О СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

("Службени гласник Републике Србије" број: 23/02)

Члан 29.

Скупштина општине, односно скупштина града именоване чланове школског одбора у року од два месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 30.

Школа ће усагласити своју организацију и рад и изабрати савет родитеља у року од месец дана од дана ступања на снагу овог закона.

Школски одбор ће изабрати директора школе у року од два месеца од дана свог конституисања.

Члан 31.

Министарство просвете решењем ће утврдити број запослених у општинској, односно градској управи за обављање послова просветног инспектора у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Општинска, односно градска управа актом о унутрашњој организацији и систематизацији послова и задатака у општинској, односно градској управи, утврдиће радна места за обављање послова просветног инспектора у складу са овим законом и актом Министарства просвете из става 1. овог члана, у року од 30 дана од дана ступања на снагу тог акта.

Општинска, односно градска управа преузеће школске надзорнике који испуњавају услове за просветног инспектора, а који имају пребивалиште на територији општине, односно града у року од 30 дана од дана ступања на снагу акта о унутрашњој организацији и систематизацији.

Члан 32.

Запослени у школи који је до дана ступања на снагу овог закона обављао послове секретара школе, а не испуњава услове у погледу степена и врсте стручне спреме, може да обавља ове послове најдуже до краја школске 2004/2005. године.

Запослени из става 1. овог члана распоређује се на друге одговарајуће послове, а ако таквих послова нема, остварује права запосленог за чијим је радом престала потреба.

Члан 33.

Секретар школе који испуњава услове у погледу степена и врсте стручне спреме, може и даље да обавља послове свог радног места под условом да у року од две године од дана доношења програма из члана 22. овог закона положи стручни испит.

Секретар школе са положеним правосудним или стручним испитом за рад у органима државне управе ослобађа се полагања стручног испита.

Члан 34.

Школски надзорници морају најкасније до краја школске 2002/2003. године стећи најмање звање ментора да би обављали послове просветног саветника.

Одредба члана 108ђ овог закона у делу који се односи на звање ментора ступа на снагу почетком школске 2003/2004. године.

Члан 35.

Одредбе чл. 6. и 10. овог закона примењиваће се на ученике који се уписују у I разред почев од школске 2002/2003. године.

Члан 36.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".